

ЛИСТОПАД
2019

БПД
БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА

#ЦифраДня

327882
звернення по БПД
від жінок
з початку
2019 року

Щомісячний дайджест системи безоплатної правової допомоги

www.legalaid.gov.ua

БРЕЙНШТОРМ МЕНЕДЖМЕНТУ СИСТЕМИ БПД: ПЛАНИ НА 2020 РІК

Впродовж місяця менеджмент системи БПД формував напрями розвитку правової допомоги у 2020 році з урахуванням регіональних особливостей, орієнтуючись на пріоритетні завдання Уряду. Напрацювання були представлені на підсумковій стратегічній сесії керівного складу регіональних та місцевих центрів з надання БВПД.

«Є багато підходів до досягнення цілі. Важливо, щоб фахівці системи БПД в регіонах розуміли однаково поставлену ціль і підбирали інструменти, враховуючи й особливості кожної області», – зазначив директор Координаційного центру з надання правової допомоги Олексій Бонюк.

Представники робочих груп представили 7 варіантів напрямів діяльності системи БПД на регіональному рівні. Ці напрацювання стануть основою формування плану розвитку системи БПД кожної області з урахуванням місцевої специфіки.

Серед пріоритетних напрямів – якість. На додаток до стандартів якості БПД мають з'явитися сучасні механізми, які гарантуватимуть належні правові послуги. Серед них – запровадження інструменту «peer review» для оцінки роботи юристів. Акцентовано також на покращенні доступності правової допомоги. Вона має на-

даватися на максимально ранній стадії виникнення потреби. Для громадян мають бути забезпечені сучасні сервіси та інклюзивність. У планах розвитку – залучення широкої мережі волонтерів, які стануть амбасадорами системи БПД. Зокрема, земельних та сімейних радників.

Стратегічні сесії менеджменту системи БПД проводять кожного року. Адже надзвичайно важливо, щоб усі фахівці розуміли, куди має рухатися інституція.

На підсумковій стратегічній сесії у Києві представники робочих груп, які працювали, представили 7 варіантів напрямів діяльності системи БПД на регіональному рівні. Ці напрацювання стануть основою формуванням плану роз-

витку системи БПД кожної області з урахуванням місцевої специфіки.

Кожна команда, яка представляла свої напрацювання, наголосила на необхідності впровадження IT-рішень для надання безоплатної правової допомоги дистанційно.

Система безоплатної правової допомоги продовжить працювати над альтернативними правовими механізмами. Це розвиток досудових механізмів врегулювання спорів та медіації, реалізація програми відновного правосуддя. Крім того, наголошено на необхідності створення комплексних центрів, де надаватиметься не лише правова, а й медична, психологічна, соціальна та інші допомоги.

WIKI.LEGAL.AID.GOV.UA

ЄДИНИЙ КОНТАКТ-ЦЕНТР [0 800 213 103

цілодобово • безкоштовно в межах України

■ ВИВЧАЄМО РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ БПД

Дніпро, Харків, Львів, Одеса. Команда Координаційного центру з надання правової допомоги відвідала ці міста, аби дізнатися про регіональні особливості БПД. Формат зустрічей був різним. Від офіційних заходів до дружнього спілкування у форматі «правового кафе». Система БПД учергове підтвердила, що відкрита до діалогу і готова до змін.

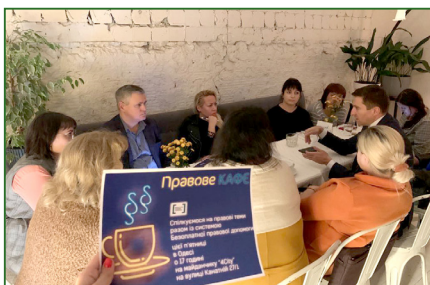
«Такі зустрічі у регіонах дуже важливі. Це можливість з перших вуст дізнатися про проблеми, які існують з наданням БПД в окремих областях. У нас немає заборонених тем. Ми вдячні за всі пропозиції щодо вдосконалення системи БПД», – зазначив директор Координаційного центру з надання правової допомоги Олексій Бонюк.

Запит суспільства на зміни у системі правосуддя. Престижність для адвоката бути залученим до

роботи у системі безоплатної правової допомоги. Стандарти якості надання правової допомоги. А це – адвокатська етика, оплата праці та інші питання, важливі для надання якісної правової допомоги клієнтам. Особлива тема – незалежність системи БПД, недопущення порушень права на захист. Про це йшлося під час робочих зустрічей працівників Координаційного центру, фахівців системи БПД та представників адвокатського середовища Дніпропетровщини, Харківщини, Львівщини, Одещини та Київщини.

Багато цікавих думок про безоплатну правову допомогу можна було почути від представників громадськості, які завітали на зустріч з директором КЦ у «правове кафе». Розмовляли про правовий захист, критерії соціальної вразливості клієнта, що звертається по БПД. Наголошували на необхідності комплексного вирішення питань, з якими приходять люди. Розмовляли також про відновне правосуддя,

пілотний проект з якого працює у шести областях України та своєю успішністю перевершив усі очікування. А ще – про важливість медіації як виду альтернативного врегулювання спорів. Обговорили правові колізії, з якими стикаються внутрішньо переміщені особи.

■ ПОШТОВІ ВИТРАТИ ДЛЯ ОСКАРЖЕННЯ ВИРОКІВ БУДУТЬ ВІДШКОДОВАНІ

Кабінет Міністрів України прийняв зміни до Порядку оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. На засіданні Уряду 15 листопада прийнята постанова «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 р. № 465».

Тепер адвокатам, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, відшкодуватимуться витрати на відправлення рекомендованих листів та/або поштових

відправлень щодо оскарження вироків або ухвал суду апеляційної інстанції стосовно вироків суду першої інстанції.

Крім того, змінами до постанови Уряду № 465 врегульовано питання відшкодування адвокатам витрат на паливо і мастильні матеріали для моделей автомобілів, що не передбачені нормативами для бюджетних установ.

Тепер для розрахунку витрат на пально-мастильні матеріали можна застосовувати технологічні

норми, що містяться у документації заводу-виробника автомобіля, зокрема, норми витрат що розміщені на офіційних вебсайтах дистриб'ютора чи уповноваженого дилера таких моделей автомобілів в Україні.

■ МІЛЬЙОН УКРАЇНЦІВ ЗВЕРНУЛИСЯ ПО ПРАВОВУ ДОПОМОГУ ТЕЛЕФОНОМ

Мільйонний дзвінок зафіксувала 26 листопада операторка єдиного всеукраїнського контакт-центру системи безоплатної правової допомоги Анастасія Мельник у Чернівцях. На «гарячу» цілодобову лінію БПД звернулася переселенка, яку цікавило питання отримання соціальних виплат.

Отримати юридичну консультацію чи роз'яснення в телефонному режимі швидко та у зручний час – саме таку опцію пропонує громадянам система безоплатної правової допомоги в Україні. За єдиним безкоштовним номером 0 800 213 103 юристи приймають дзвінки з різних куточків нашої країни.

«Особливо важливою та необхідною діяльністю контакт-центру є для тих громадян, які за станом

здоров'я або через віддаленість проживання не можуть особисто відвідати центри чи бюро правової допомоги», – розповідає директор Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Чернівецькій області Аркадій Мунтяну.

Щомісяця до контакт-центру надходить 20-30 тисяч дзвінків. Це свідчить про те, що єдиний телефонний номер став для наших громадян дієвим засобом отримання правової консультаційної допомоги. Кожен третій українець запитує інформацію про контакти, адреси та графіки роботи бюро, місцевих та регіональних центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

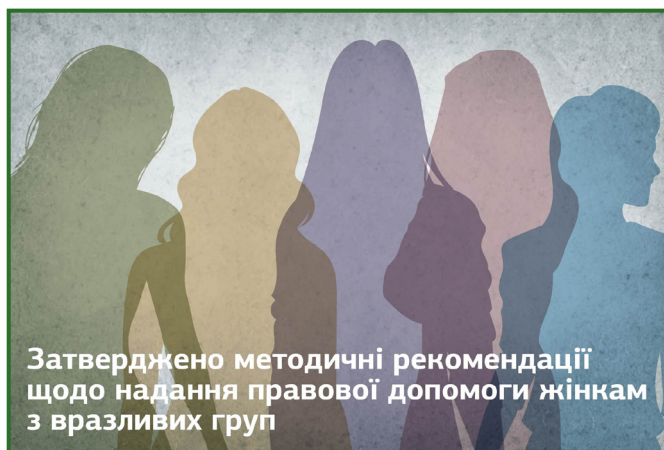
На другому місці серед запитів – правові консультації. Зокрема, найчастіше юристи надають роз'яснен-

ня щодо сімейного, спадкового, земельного, житлового, трудового та іншого законодавства.

Замикає трійку актуальних питань – повідомлення щодо затримання осіб для призначення захисника за кошти держави. Ця інформація передається до відповідних регіональних центрів з надання БПД, які забезпечують участь адвоката під час досудового розслідування та судового провадження.

■ ЯК КРАЩЕ НАДАВАТИ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ ЖІНКАМ З ВРАЗЛИВИХ ГРУП

Затверджено методичні рекомендації щодо надання правової допомоги жінкам з вразливих груп

Множинна дискримінація жінок із вразливих груп. Основні проблеми доступу до правосуддя таких жінок. Особливості надання їм правової допомоги в окремих категоріях справ. Алгоритм дій, приклади, посилання на міжнародні та нормативно-правові акти. Методичні рекомендації щодо надання правової допомоги жінкам з вразливих соціальних груп розробили експертки Асоціації жінок-юристок України «ЮрФем» у партнерстві з Координаційним цен-

тром з надання правової допомоги.

«Понад 60% клієнтів, які звертаються до місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги – це жінки. Для надання ефективної і своєчасної правової допомоги жінкам із вразливих соціальних груп край важливо ідентифікувати випадки дискримінації за ознакою статі, соціального статусу, стану здоров'я. Знати як діяти, щоб захистити їхні права», – зазначила перша заступниця директора Координаційного центру з надання правової допомоги Оксана Василяка.

Окреме питання – це перешкоди та проблеми у доступі до правосуддя, з якими зіштовхуються жінки, що вживають наркотики, живуть з ВІЛ та працівниці секс-індустрії. Надання правової допомоги таким жінкам має певні особливості. У рекомендаціях надано алгоритми дій юристів під час надання правової допомоги у кримінальних та адміністративних справах, спорах, що виникають із сімейних, трудових, майнових правовідносин. У тому числі – щодо визначення місця проживання дитини, позбавлення батьківських прав, виселення із житла тощо. Детально визначені особливості надання правової допомоги у справах, пов'язаних із гендерно обумовленим насильством

У ПЕЧЕРСЬКОМУ РАЙОНІ КИЄВА ВІДКРИТО БЮРО ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Правобережне київське бюро правової допомоги, що працює у приміщенні Центральної спеціалізованої бібліотеки для сліпих ім. Островського за адресою Печерський узвіз, 5, обслуговуватиме не лише мешканців трьох найближчих районів – Печерського, Шевченківського та Голосіївського, а й усіх киян та гостей столиці.

Раніше у приміщенні Центральної спеціалізованої бібліотеки для сліпих працювала дистанційна точка доступу до безоплатної правової допомоги. Раз на місяць фахівці Правобережного київського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги приймали там людей. Переважно вони зверталися з питаннями соціального захисту, у сфері спадкового, майнового та сімейного права.

Працівники бібліотеки розповідали відвідувачам про систему БПД, записували їх на прийом до наших фахівців. У зв'язку з істотним збільшенням звернень, і було прийнято рішення про відкриття бюро правової

допомоги у приміщенні бібліотеки.

Правобережний київський місцевий центр з надання БВПД співпрацює зі столичними бібліотеками вже давно. Впроваджується спільний проєкт «Агенти справедливості» – коли працівники бібліотек перенаправляють відвідувачів до фахівців системи БПД.

У ВЕРХОВНІЙ РАДІ ПРОЙШЛА ФОТОВИСТАВКА «ПРАВОВА ДОПОМОГА ПОРУЧ»

У 60 світлинах – життя системи надання безоплатної правової допомоги. З 12 до 29 листопада у Верховній Раді України проходила фотовиставка «Правова допомога поруч».

«Кожен депутат Верховної Ради України має можливість ознайомитися з діяльністю системи надання безоплатної правової допомоги. Кожен має знати, що будь-які правові проблеми, які виникають у їхніх виборців, мож-

на вирішити й завдяки системі системи БПД», – зазначила заступниця Міністра юстиції Валерія Коломієць.

«Команда БПД завітала до Верховної Ради для того, щоб розповісти, як працюють понад 3 тис. адвокатів, які співпрацюють із систе-

мою. Вони приїжджають до затриманих протягом двох годин, тим самим зменшуючи кількість катувань, неналежного поводження у поліцейських відділках. Як працюють понад 1,7 тис. наших юристів. Вони щодня допомагають тим українцям, які раніше навіть подумати не могли про те, що вони можуть безкоштовно

скористатися юридичною консультацією, чи навіть представництвом їхніх інтересів у суді», – наголосив директор Координаційного центру з надання правової допомоги Олексій Бонюк.

Фотовиставка підготовлена за підтримки проєкту «Доступна та якісна правова допомога в Україні». Вона вже була представлена у п'яти областях – Київщині, Рівненщині, Волині, Полтавщині та Житомирщині. Світлина з життя системи БПД зможуть побачити мешканці всіх регіонів країни.

У ЧЕРКАСАХ ПЛАНУЄТЬСЯ СТВОРИТИ ГРОМАДСЬКИЙ ЦЕНТР ПРАВОСУДДЯ

Про можливість створення в Черкасах громадського центру правосуддя йшлося під час зустрічі директора Координаційного центру з надання правової допомоги Олексія Бонюка, директора Регіонального центру з надання БВПД у Черкаській області Віктора Левицького та міського голови Черкас Анатолія Бондаренка.

«Відкриття громадського центру правосуддя покращить доступ людей до правової допомоги та альтернативного вирішення спорів, адміністративних та соціальних послуг. Ми почали вивчати правові потреби громад, запроваджувати відновні практики, надавати комплексні послуги. Об'єднання зусиль системи БПД та органів місцевого самоврядування має великі перспективи», – зазначив Олексій Бонюк.

У громадському центрі правосуддя можна буде отримати безоплатну правову допомогу, послуги з альтернативного вирішення спорів, психологічну підтримку. Крім того, особливої уваги потребує відновне правосуддя для неповнолітніх, покликане мінімізувати вплив на дитину несприятливого середовища. Саме задля поширення відновного правосуддя і потрібна тісна співпраця з органами місцевого самоврядування. Адже місцева влада має всі ресурси

та повноваження, щоб дитина могла пройти процес ресоціалізації із залученням психологів, працівників служб у справах дітей, центрів для розвитку дітей, де діють різноманітні гуртки, місцевих установ, які б допомогли виправитися за допомогою громадських робіт тощо.

ВІДНОВНЕ ПРАВОСУДДЯ: МІНІМІЗУВАТИ ВПЛИВ НЕСПРИЯТЛИВОГО СЕРЕДОВИЩА НА ДИТИНУ

Неповнолітні нерідко вдаються до правопорушень під негативним впливом найближчого оточення – сім'ї, однокласників, приятелів. Подекуди це мікросередовище вимагає від дитини довести свою приналежність до нього, вчинивши якийсь негарний вчинок. Щось вкрати, вдарити перехожого, розбити вітрину... І цей необачний вчинок може зіпсувати дитині все життя.

Максим – звичайний, «домашній» хлопчик. Відвідує уроки музики, вчиться грати на гітарі. Коли вступав до коледжу, був переконаний, що це вміння допоможе йому влитися у колектив однолітків. Але Максиму не вистачило життєвого досвіду, щоб розібратися у людях. Нові приятелі запропонували йому на спір винести з аудиторії навчальне обладнання.

Далі події розгорталися цілком закономірно. Виклик поліції, кримі-

нальне провадження, підозра у вчиненні кримінального правопорушення.

Але у Максима з'явився шанс виправити цю помилку. Хлопцю запропонували взяти участь у пілотному проєкті «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину». Цей «пілот» реалізується з березня цього року на базі системи БПД у шести регіонах.

Під час медіації неповнолітній повністю визнав свою провину, щиро розкався, вибачився перед представником потерпілої сторони, повернув поцуплене обладнання. За рекомендацією психолога хлопець пройшов індивідуальну корекційну програму «Життєві навички», навчальні тренінги. Йому також запропоновано відвідувати підлітковий клуб. Куди хлопець із задоволенням ходить.

НОВИНИ З РЕГІОНІВ

СИСТЕМА БПД НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ: ПАРТНЕРСТВО ТА ВІДКРИТІСТЬ

Відкритість до співпраці, широке партнерство, інтерактивні підходи до проведення заходів, інноваційні способи інформування, підтримка ініціатив – все це про роботу системи надання безоплатної правової допомоги Тернопільщини.

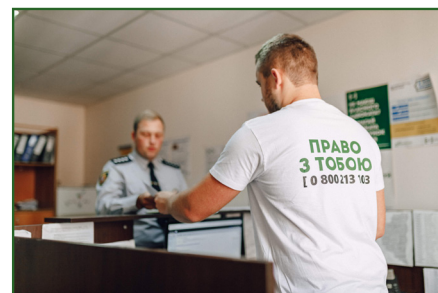
Щороку центри та бюро правової допомоги Тернопільщини проводять понад 800 спільних заходів з партнерами. Серед партнерів є державні установи, органи місцевого самоврядування, громадські об'єднання, благодійні фонди, юридичні клініки та багато інших організацій.

можливість містянам ставити питання юристам та швидко отримувати на них відповіді-роз'яснення. Унікальний інтерактивний проєкт реалізується у партнерстві з благодійним фондом MagneticOne.Org. Створений ресурс – інтерактивний плакат «Лайфхаки: як правомірно жити». Він містить кілька сегментів: карта правових потреб, електронна юридична бібліотека, спеціалізований YouTube-канал.

Чортківський місцевий центр активно співпрацює із ГО «Гельсінська ініціатива-XXI». Вони є співорганізаторами багатьох проєктів, зокрема, XV Мандрівного кінофестивалю «Docudays UA» про права людини в місті Чортків та інших.

Разом із партнером ТМЖК «Відродження нації» Тернопільський місцевий центр допомагає роботі Національної гарячої лінії з протидії торгівлі людьми та нелегальній міграції.

«Активно співпрацюємо з вищими навчальними закладами області. Регулярно проводимо тренінги, лекції, презентації, дискусії для молоді. Запроваджений проєкт спільного консультування з клініцистами юридичної клініки «Liberta» юридичного факультету Тернопільського національного економічного університету», – розповідає Ірина Хондогій.

Надійними партнерами системи БПД Тернопільщини є спілки, що об'єднують учасників бойових дій. Загалом таких партнерів – понад 20. Одна з форм співпраці – робота мобільних пунктів консультування та надання адресної правової допомоги. Починаючи з 2015 року, мобільні пункти консультування для учасників АТО працювали 217 разів. За період роботи місцевих центрів правову допомогу надано понад 3 тис. воїнам, з них майже 1 тис. представництва інтересів у судах. Працівники системи БПД та адвокати області мають на своєму рахунку 175 задоволених позовів на користь воїнів, кожен з яких унікальний, а інколи докорінно змінює долю людини на краще.

«Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги Тернопільщини уклали меморандуми про співпрацю з 225 партнерами. А загалом партнерських організацій налічується понад 500. І ця кількість постійно зростає. Ми залучаємо все нових і нових партнерів до співпраці, поруч з цим підтримуючи вже запущені проєкти», – зазначила директор Регіонального центру з надання БВПД у Тернопільській області Ірина Хондогій.

Регіональний центр, поряд із 55 громадськими об'єднаннями, є учасником проєкту «Безпечне ком'юніті». Цей сервіс дає

ПРАВОВА ДОПОМОГА ДЛЯ МЕДИКІВ ТА ПАЦІЄНТІВ ПОЛТАВЩИНИ СТАЛА ДОСТУПНІШОЮ

Регіональний центр з надання БВПД у Полтавській області та Департамент охорони здоров'я Полтавської обласної державної адміністрації підписали Меморандум про співпрацю. Планують впровадити спільний проєкт «Правове здоров'я».

«Ми можемо використовувати як наші, так і можливості наших партнерів. Йдеться про інформування населення, про створення точок доступу до правової допомоги у лікувальних закладах,

для медичного персоналу, для осіб, які мають проблеми із здоров'ям», – розповів директор Регіонального центру з надання БВПД у Полтавській області Олександр Черчатий.

В області трапляються випадки, коли працівникам швидкої допомоги пацієнти погрожують фізичною розпорою. Як діяти у подібних випадках, медики навчаться у рамках проєкту. Крім того, пацієнти лікувальних закладів дізнаються про безоплатну правову допомогу.

У КАМ'ЯНЦІ-ПОДІЛЬСЬКОМУ ПИСАЛИ ЛИСТИ ПІДТРИМКИ В'ЯЗНЯМ СУМЛІННЯ

Учні Кам'янець-Подільського ліцею I-III ст. Хмельницької обласної ради «Славутинка» приєдналися до глобальної правозахисної події – Марафону написання листів.

Марафон написання листів – щорічна глобальна правозахисна подія, що відбувається напередодні Міжнародного дня прав людини та об'єднує мільйони небайдужих людей у всьому світі. Цього року Марафон присвячено молоді, що змінює цей світ на краще і чий права опинилися під загрозою.

Щороку ця акція проходить одночасно у понад 200 країнах. Люди з усього світу пишуть листи підтримки та підписують петиції на захист тих, чий права були порушені. Це допомагає змінити життя конкретних людей – героїв та героїнь

Марафону написання листів.

Цього року до написання листів на захист героїв Марафону долучилися й учні Кам'янець-Подільського ліцею I-III ст. Хмельницької обласної ради «Славутинка». Діти прослухали усі історії та змогли обрати, кому надіслати слова підтримки.

На запрошення адміністрації навчального закладу юристка Кам'янець-Подільського місцевого центру з надання БВПД Ганна Петрик роз'яснила, які права людини були порушені у кожній із ситуацій та ознайомила ліцеїстів зі статтями Загальної декларації прав людини.

НА ВІННИЧЧИНІ ОБГОВОРILI ДОКУМЕНТУВАННЯ ОСІБ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

За ініціативи директорки Регіонального центру з надання БВПД у Вінницькій області Марини Лукіянової та за підтримки ГО «Громада та закон» відбувся захід з метою налагодити взаємодію та об'єднати зусилля, спрямовані на вирішення питань одержання документів, що підтверджують особу та громадянство під час документування осіб, які знаходяться в місцях позбавлення волі.

Саме під час забезпечення дистанційних пунктів консультування в місцях позбавлення волі засуджені особи часто звертаються з питанням щодо відновлення втрачених документів, в тому числі паспортів.

В результаті заходу учасники прийняли рішення щодо проведення спільних дистанційних пунктів в місцях позбавлення волі, за участі представників міграційної служби,

органів ДРАГСу для вирішення питань по відновленню документів.

СТУДЕНТИ ЮРКЛІНІК ДОНЕЦЬКОЇ ТА ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ ВЧИЛИСЯ ЗАХИЩАТИ ПРАВА ВПО

Студенти юридичних клінік Донецької та Запорізької областей відвідали тренінг «Захист прав внутрішньо переміщених осіб», що відбувся у Маріупольському державному університеті. Актуальність заходу зумовлена високим рівнем потреби ВПО у юридичній допомозі, адже саме ця група населення є найбільш вразливою і не має можливості на оплату послуг юриста.

Директор Регіонального центру з надання БВПД у Донецькій та Запорізькій областях Павло

Наливайко окреслив проблеми, з якими найчастіше звертаються клієнти за правовою допомогою і наголосив на важливості розвитку навичок спілкування для майбутніх фахівців-правників.

Учасники тренінгу розібрали практичні ситуації щодо вирішення проблемних питань ВПО, що були підготовлені на підставі реальних звернень клієнтів центру. Після спільних жвавих обговорень, сформували алгоритм дій та можливі шляхи вирішення кожної ситуації.

Під час заходу студенти активно ставили запитання, на які отримували детальні відповіді практикуючих юристів, що допоможуть в майбутньому ефективніше надавати правову допомогу внутрішньо переміщеним особам.